

[Strona Główna](#) > ... > [Roszczenia Pieniężne](#) > [Zabezpieczenie Aktywów W toku Postępowania W państwach Członkowskich UE](#) > [Germany](#)

Zabezpieczenie aktywów w toku postępowania w państwach członkowskich UE

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Środki mające na celu zabezpieczenie przymusowej egzekucji w drodze tymczasowego zajęcia mienia dłużnika lub tymczasowego rozstrzygnięcia sprawy nie zaspokajają zwykle same w sobie roszczenia wierzyciela.

Poniżej omówiono dostępne środki:

1.1 Zabezpieczające zajęcie mienia i zatrzymanie osoby [*dinglicher und persönlicher Arrest*, § 916 i nast. kodeksu postępowania cywilnego (Zivilprozessordnung - ZPO)]

Zajęcie służy zabezpieczeniu przymusowej egzekucji prowadzonej z majątku ruchomego lub nieruchomości dłużnika w celu zaspokojenia roszczenia pieniężnego. Należy rozróżnić między zabezpieczającym zajęciem mienia (*dinglicher Arrest*) a zatrzymaniem osoby (*persönlicher Arrest*). Zabezpieczające zajęcie mienia stosuje się, jeżeli istnieje powód do obaw, że w braku takiego środka wykonanie orzeczenia będzie utrudnione lub w znacznym stopniu udaremnione. Zatrzymanie osoby zarządza się wówczas, gdy przymusowe wykonanie jest zagrożone i zastosowanie tego środka jest konieczne do jego zapewnienia. Postanowienie o zajęciu na wniosek wierzyciela wydaje właściwy sąd. Zajęcia dokonuje się na przykład w drodze zajęcia mienia (*Pfändung*) (majątek ruchomy), hipoteki nałożonej jako zabezpieczenie egzekucyjne (*Arresthypothek*) lub zatrzymania osoby (*persönlicher Arrest*).

1.2 Nakaz tymczasowy (*einstweilige Verfügung*) (§ 935 i nast. kodeksu postępowania cywilnego)

Nakaz tymczasowy ma na celu tymczasowe zabezpieczenie roszczenia niepieniężnego. Wydaje się go, gdy istnieje powód do obaw, że zmiana obecnej sytuacji doprowadziłaby do udaremnienia lub znacznego utrudnienia realizacji danego prawa. Nakaz tymczasowy w formie zabezpieczenia przyszłej egzekucji wierzytelności niepieniężnych (*Sicherungsverfügung*) (§ 935 kodeksu) lub tymczasowego nakazu regulującego stosunek prawny (*Regelungsverfügung*, § 940 kodeksu) wydaje właściwy sąd na wniosek wierzyciela. Z kolei przepisy dotyczące przymusowej egzekucji mają co do zasady zastosowanie do późniejszej egzekucji (§ 936 w związku z § 928 kodeksu).

1.3 Nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym na podstawie prawa Unii

§ 946 i nast. kodeksu postępowania cywilnego zawierają przepisy związane z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 655/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającym procedurę europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu ułatwienia transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 59). Nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym stanowi specjalną formę środka tymczasowego.

1.4 Zawiadomienie o zbliżającym się zajęciu należności (*Vorfändung*, § 845 kodeksu postępowania cywilnego)

Zawiadomienie o zbliżającym się zajęciu należności wykorzystuje się do zabezpieczenia roszczenia dłużnika głównego wobec dłużnika zajętej wierzytelności na korzyść wierzyciela. Obejmuje ono zakazanie dłużnikowi zajętej wierzytelności dokonywania jakichkolwiek płatności na rzecz dłużnika i nakazanie dłużnikowi wstrzymania się od rozporządzania roszczeniem, w szczególności od pobierania należności. Zawiadomienie dłużnika zajętej wierzytelności wywołuje skutek zajęcia (§ 930 kodeksu postępowania cywilnego) jedynie w zakresie, w jakim zajęcie należności faktycznie następuje w terminie jednego miesiąca (§ 845 ust. 2 kodeksu).

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

W przypadku zabezpieczającego zajęcia mienia, zatrzymania osoby i nakazu tymczasowego (pkt 1.1 i 1.2) właściwy sąd wydaje postanowienie na wniosek strony dochodzącej roszczenia. Wniosek musi zawierać informacje na temat roszczenia, o którego zabezpieczenie się wnosi, oraz pilnego charakteru takiego postanowienia bądź ryzyka udaremnienia egzekucji. Istnienie obu przesłanek należy uprawdopodobnić, na przykład składając przed sądem oświadczenie pod przysięgą.

Wniosek można złożyć na piśmie lub wnieść ustnie do protokołu w sekretariacie sądu. Sądem właściwym do rozpoznania sprawy jest sąd właściwy rzeczowo w tego rodzaju sprawach lub sąd rejonowy (*Amtsgericht*) właściwy dla okręgu, w którym znajduje się rzecz podlegająca zajęciu, rzecz będąca przedmiotem postępowania lub osoba, która ma zostać zatrzymana. Jeżeli odbyła się rozprawa, orzeczenie sądu ma formę wyroku, natomiast w przeciwnym razie ma ono formę postanowienia.

Przymus adwokacki w postępowaniu w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia roszczenia obowiązuje wyłącznie w przypadku rozprawy odbywającej się przed sądem krajowym (*Landgericht*).

Kwestie dotyczące nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym (pkt 1.3) określono w rozporządzeniu (UE) nr 655/2014. § 946 i nast. kodeksu postępowania cywilnego zawierają podstawowe przepisy dotyczące składania wniosku oraz trybu postępowania, wykonania nakazu oraz wszelkich środków zaskarżenia.

Zawiadomienie o zbliżającym się zajęciu należności (pkt 1.4) nie jest wydawane przez sąd. Na mocy wykonalnego dokumentu prawnego wierzyciel może wyznaczyć komornika do doręczenia dłużnikowi zajętej wierzytelności lub głównemu dłużnikowi zawiadomienia o zbliżającym się zajęciu wierzytelności lub innych należności pieniężnych (§ 845 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego). Zawiadomienie dłużnika zajętej wierzytelności wywołuje skutek zajęcia zgodnie z § 930 kodeksu postępowania cywilnego jedynie w zakresie, w jakim zajęcie należności faktycznie następuje w terminie jednego miesiąca (§ 845 ust. 2 kodeksu).

Ustawa o opłatach sądowych (*Gerichtskostengesetz - GKG*) stanowi, że w przypadku postępowania o wydanie postanowienia w sprawie zajęcia lub zatrzymania bądź nakazu tymczasowego obowiązuje opłata w wysokości 150%. Wysokość opłaty określa się na podstawie wartości przedmiotu sporu. Sąd ocenia tę wartość indywidualnie dla każdego przypadku zgodnie z interesem wnioskodawcy związanym z likwidacją majątku dłużnika. Poniżej przedstawiono tabelę opłat w przypadku wartości przedmiotu sporu do kwoty 500 tysięcy euro:

Załącznik 2 do ustawy o opłatach sądowych (GKG) (w odniesieniu do § 34 ust. 1 zdanie trzecie)

Maksymalna wartość przedmiotu sporu (w euro)	Opłata w euro	Maksymalna wartość przedmiotu sporu (w euro)	Opłata w euro
500	38,00	50 000	601,00
1000	58,00	65 000	733,00
1500	78,00	80 000	865,00
2000	98,00	95 000	997,00
3000	119,00	110 000	1 129,00
4000	140,00	125 000	1 261,00
5000	161,00	140 000	1 393,00

6000	182,00 155 000	1 525,00
7000	203,00 170 000	1 657,00
8000	224,00 185 000	1 789,00
9000	245,00 200 000	1 921,00
10 000	266,00 230 000	2 119,00
13 000	295,00 260 000	2 317,00
16 000	324,00 290 000	2 515,00
19 000	353,00 320 000	2 713,00
22 000	382,00 350 000	2 911,00
25 000	411,00 380 000	3 109,00
30 000	449,00 410 000	3 307,00
35 000	487,00 440 000	3 505,00
40 000	525,00 470 000	3 703,00
45 000	563,00 500 000	3 901,00

Jeżeli wniosek jest przedmiotem rozprawy oraz jeżeli sprawa nie zakończy się wycofaniem wniosku przed zakończeniem rozprawy albo uznaniem, zrzeczeniem się lub uregulowaniem długu (w takich przypadkach opłatę redukuje się o 50%), należna opłata wzrasta trzykrotnie. Koszty ponosi w pierwszej kolejności strona, od której sąd zasądzi koszty; ponadto wnioskodawca, jako strona wszczynająca sprawę, ponosi odpowiedzialność solidarną za koszty.

Komornik pobiera opłatę w wysokości 3,30 euro za każde doręczenie zawiadomienia o zbliżającym się zajęciu należności dłużnikowi lub wskazanemu w oświadczeniu dłużnikowi zajętej wierzytelności. Ponadto za każde zaświadczenie, które okaże się niezbędne, pobiera się opłaty pocztowe i inne opłaty. Opłata za osobiste doręczenie przez komornika wynosi 11 euro, przy czym należy również pokryć koszty jego dojazdu. W zależności od pokonanej odległości do miejsca zamieszkania adresata będą się one wahać od 3,25 do 16,25 euro. Wynagrodzenie komornika za samodzielne przygotowanie zawiadomienia o wszczęciu egzekucji w imieniu wierzyciela (§ 845 ust. 1 zdanie drugie kodeksu) wynosi 17,60 euro za dokonanie czynności urzędowej.

Wykonanie postanowienia sądu w przedmiocie zabezpieczenia należy głównie do komornika, który przeprowadza je przy użyciu środków przymusu państwowego (egzekucja). Przeprowadza się je zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami dotyczącymi wykonywania orzeczeń sądu.

Notabene: Wykonanie tymczasowo wykonalnego orzeczenia zasadniczo nie różni się od wykonania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. W zależności od charakteru roszczenia prawo przewiduje jednak różne sposoby wykonania.

Jeżeli należna jest konkretna kwota, wierzyciel często korzysta z usług komornika w celu wykonania orzeczenia sądu. Za zajęcie majątku ruchomego komornik pobiera opłatę w wysokości 28,60 euro. Jeżeli czas pracy komornika przekracza trzy godziny, pobiera się kolejne 22,00 euro za każdą dodatkową rozpoczętą godzinę. Ponadto strona zostanie również obciążona wszelkimi koniecznymi wydatkami poniesionymi przez komornika. Na podstawie tytułu egzekucyjnego wierzycielowi może również przysługiwać prawo ubiegania się o dokonanie zajęcia należności dłużnika przez sąd (np. zajęcia wynagrodzenia, § 829 kodeksu postępowania cywilnego). Za czynności związane z przygotowaniem wniosku pobiera się opłatę w wysokości 22,00 euro, natomiast kosztami dodatkowymi (w szczególności kosztami doręczenia orzeczenia sądu) obciąża się strony osobno.

W przypadku egzekucji z nieruchomości dłużnika można ustanowić hipotekę w celu zabezpieczenia długu, dokonać przymusowej sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji albo objąć nieruchomość zarządem przymusowym. Ustawa o kosztach sądowych i wynagrodzeniu notariuszy w postępowaniu nieprocesowym (Gesetz über Kosten der freiwilligen Gerichtsbarkeit für Gerichte und Notare – GNotKG) stanowi, że pełną opłatę proporcjonalną do wartości długu, który ma być przedmiotem zabezpieczenia, uiszcza się za wpisanie hipoteki zabezpieczającej dług do rejestru gruntów. Poniżej przedstawiono tabelę opłat w przypadku wartości przedmiotu sporu do kwoty 3 milionów euro:

Ustawa o kosztach sądowych i wynagrodzeniu notariuszy w postępowaniu nieprocesowym

Załącznik 2 (w odniesieniu do § 34 ust. 3)

Maksymalna wartość transakcji (w euro)	Opłata Tabela A w euro	Opłata Tabela B w euro	Maksymalna wartość transakcji (w euro)	Opłata Tabela A w euro	Opłata Tabela B w euro	Maksymalna wartość transakcji (w euro)	Opłata Tabela A w euro	Opłata Tabela B w euro
500	38,00	15,00	200 000	1 921,00	435,00	1 550 000	8 059,00	2 615,00
1 000	58,00	19,00	230 000	2 119,00	485,00	1 600 000	8 257,00	2 695,00
1 500	78,00	23,00	260 000	2 317,00	535,00	1 650 000	8 455,00	2 775,00
2 000	98,00	27,00	290 000	2 515,00	585,00	1 700 000	8 653,00	2 855,00
3 000	119,00	33,00	320 000	2 713,00	635,00	1 750 000	8 851,00	2 935,00
4 000	140,00	39,00	350 000	2 911,00	685,00	1 800 000	9 049,00	3 015,00
5 000	161,00	45,00	380 000	3 109,00	735,00	1 850 000	9 247,00	3 095,00
6 000	182,00	51,00	410 000	3 307,00	785,00	1 900 000	9 445,00	3 175,00
7 000	203,00	57,00	440 000	3 505,00	835,00	1 950 000	9 643,00	3 255,00
8 000	224,00	63,00	470 000	3 703,00	885,00	2 000 000	9 841,00	3 335,00
9 000	245,00	69,00	500 000	3 901,00	935,00	2 050 000	10 039,00	3 415,00
10 000	266,00	75,00	550 000	4 099,00	1 015,00	2 100 000	10 237,00	3 495,00
13 000	295,00	83,00	600 000	4 297,00	1 095,00	2 150 000	10 435,00	3 575,00
16 000	324,00	91,00	650 000	4 495,00	1 175,00	2 200 000	10 633,00	3 655,00
19 000	353,00	99,00	700 000	4 693,00	1 255,00	2 250 000	10 831,00	3 735,00
22 000	382,00	107,00	750 000	4 891,00	1 335,00	2 300 000	11 029,00	3 815,00
25 000	411,00	115,00	800 000	5 089,00	1 415,00	2 350 000	11 227,00	3 895,00
30 000	449,00	125,00	850 000	5 287,00	1 495,00	2 400 000	11 425,00	3 975,00
35 000	487,00	135,00	900 000	5 485,00	1 575,00	2 450 000	11 623,00	4 055,00
40 000	525,00	145,00	950 000	5 683,00	1 655,00	2 500 000	11 821,00	4 135,00
45 000	563,00	155,00	1 000 000	5 881,00	1 735,00	2 550 000	12 019,00	4 215,00
50 000	601,00	165,00	1 050 000	6 079,00	1 815,00	2 600 000	12 217,00	4 295,00
65 000	733,00	192,00	1 100 000	6 277,00	1 895,00	2 650 000	12 415,00	4 375,00
80 000	865,00	219,00	1 150 000	6 475,00	1 975,00	2 700 000	12 613,00	4 455,00
95 000	997,00	246,00	1 200 000	6 673,00	2 055,00	2 750 000	12 811,00	4 535,00
110 000	1 129,00	273,00	1 250 000	6 871,00	2 135,00	2 800 000	13 009,00	4 615,00
125 000	1 261,00	300,00	1 300 000	7 069,00	2 215,00	2 850 000	13 207,00	4 695,00
140 000	1 393,00	327,00	1 350 000	7 267,00	2 295,00	2 900 000	13 405,00	4 775,00
155 000	1 525,00	354,00	1 400 000	7 465,00	2 375,00	2 950 000	13 603,00	4 855,00
170 000	1 657,00	381,00	1 450 000	7 663,00	2 455,00	3 000 000	13 801,00	4 935,00
185 000	1 789,00	408,00	1 500 000	7 861,00	2 535,00			

Za wniosek o wydanie postanowienia w sprawie przymusowej sprzedaży w drodze licytacji albo objęcia nieruchomości zarządem przymusowym pobiera się opłatę w wysokości 110,00 euro.

Jeżeli zgodnie z orzeczeniem dłużnik ma obowiązek wydać majątek ruchomy, komornik, na wniosek wierzyciela, wykona orzeczenie sądu. Za czynności urzędowe komornika pobierana jest opłata w wysokości 28,60 euro. Jeżeli zgodnie z orzeczeniem dłużnik ma obowiązek wydać nieruchomość lub mieszkanie, opłata za czynności związane z opuszczeniem nieruchomości wynosi 150,00 euro. Ponadto należy pokryć dodatkowe koszty komornika, w szczególności koszty pracy osób trzecich (np. koszty wyprowadzki, zmiany zamków itp.). Jeżeli czas pracy komornika przekracza trzy godziny, pobiera się również kolejne 22,00 euro za każdą dodatkową rozpoczętą godzinę.

2.2 Najważniejsze warunki

Wydanie postanowienia w sprawie zajęcia mienia lub zatrzymania osoby zakłada z góry istnienie długu oraz istnienie podstawy zajęcia lub zatrzymania. W przypadku zajęcia całego majątku dłużnika podlegającego zajęciu, podstawy zajęcia istnieją, jeżeli zachodzi obawa, że dłużnik, podejmując nieuczciwe działania, udaremni albo znacznie utrudni przyszłe wykonanie orzeczenia sądu, na przykład poprzez wywiezienie lub ukrycie składników majątku. Zatrzymanie osoby, tj. zatrzymanie samego dłużnika, również ma na celu przeciwdziałanie pozbyciu się składników majątku przez dłużnika w celu uniemożliwienia ich zajęcia. Można je jednak zarządzić jedynie wówczas, gdy wymaganego poziomu zabezpieczenia nie można osiągnąć w drodze zajęcia majątku.

Nakaz tymczasowy (w jakiegokolwiek formie) ma na celu zapobieżenie zmianie obecnej sytuacji, która doprowadziłaby do udaremnienia lub znacznego utrudnienia realizacji praw strony lub stosunku prawnego. Przedmiotem nakazu mogą być roszczenia wymagające (tymczasowego) wydania rzeczy bądź (tymczasowego) znoszenia lub podjęcia konkretnego działania (§ 935, 938 i 940 kodeksu postępowania cywilnego). Do nakazów tymczasowych mają zasadniczo zastosowanie przepisy mające zastosowanie do zajęcia i zatrzymania (§ 936 kodeksu). W wyjątkowych okolicznościach sąd może również zarządzić dokonanie tymczasowej płatności. Przesłanki roszczenia i wniosku o zajęcie należy uprawdopodobnić, na przykład przez złożenie przed sądem oświadczenia pod przysięgą lub przedłożenie dokumentów (§ 920 ust. 2 kodeksu). Ma to umożliwić sądowi ocenę wniosku i uznanie jego pilnego charakteru za „niezwykłe prawdopodobny”. Powyższe ma również zastosowanie do postanowienia o nakazie tymczasowym (§ 936 kodeksu).

Uprzednie przesłuchanie stron jest możliwe, lecz nie jest bezwzględnie konieczne w postępowaniu w sprawie zajęcia lub zatrzymania (§ 922 kodeksu). Jeżeli natomiast dłużnik, któremu należy doręczyć postanowienie w sprawie zajęcia lub zatrzymania nie później niż w terminie tygodnia od wykonania, wniesie zażalenie na to postanowienie, konieczne jest późniejsze przesłuchanie (§ 924 kodeksu). Przesłuchanie jest zazwyczaj wymagane w postępowaniu w sprawie nakazu tymczasowego; można od niego odstąpić wyłącznie w pilnych przypadkach lub w przypadku odrzucenia wniosku (§ 937 ust. 2 kodeksu). Nie obowiązują żadne terminy na przesłuchanie stron.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Zabezpieczenie może obejmować wszystkie składniki majątku podlegające egzekucji.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Skutkiem zajęcia jest zatrzymanie mienia; zarówno dłużnik główny, jak i dłużnicy zajętej wierzytelności tracą prawa do rozporządzania zajętym mieniem.

§ 136 kodeksu karnego (Strafgesetzbuch – StGB) zawiera przepisy obejmujące ochroną samo zajęcie. Artykuł ten dotyczy bowiem zniszczenia zajętych przedmiotów. Ponadto naruszenie może doprowadzić do roszczeń o odszkodowanie na gruncie prawa cywilnego.

Do nakazów tymczasowych zastosowanie mają następujące zasady: Komornik dokonuje zajęcia mienia zgodnie z § 883 kodeksu postępowania cywilnego. Sądowa egzekucja podjęcia lub zaniechania pewnych czynności odbywa się zgodnie z § 887 (sądowe upoważnienie wierzyciela do podjęcia uzasadnionego działania) lub zgodnie z § 888 i 890 (nałożenie kar pieniężnych lub grzywn, ograniczenie lub pozbawienie wolności w celu zapobieżenia nieuzasadnionym działaniom bądź nałożenie obowiązku zaniechania lub znoszenia pewnych działań).

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Postanowienie w sprawie zajęcia lub zatrzymania bądź nakaz tymczasowy należy wykonać w terminie jednego miesiąca od daty wydania lub doręczenia orzeczenia. Jeżeli zagraniczne postanowienie sądu o zabezpieczeniu na mieniu podlega wykonaniu w Niemczech bez uprzedniego stwierdzenia wykonalności, termin wynosi dwa miesiące (§ 929 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

Zabezpieczenie takie jest ważne, dopóki istnieją przesłanki uzasadniające zastosowanie środków tymczasowych lub udzielenie zabezpieczenia. Ponadto środki wygasają w przypadku wydania wyroku co do istoty sprawy.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Jak opisano powyżej, sąd może zarządzić zajęcie mienia lub zatrzymanie osoby oraz wykonanie nakazu tymczasowego w drodze wyroku kończącego postępowanie w sprawie (*Urteil*) lub postanowienia (*Beschluss*) (§ 922 i 936 kodeksu postępowania cywilnego).

Strony mogą odwołać się od wyroku, jeżeli zostaną zobowiązane do zapłaty kwoty powyżej 600 euro.

W przypadku nakazu wydanego w drodze postanowienia zastosowanie mają zasady opisane poniżej.

Dłużnik może wnieść zażalenie na postanowienie w sprawie zajęcia lub zatrzymania bądź na nakaz tymczasowy (§ 924 kodeksu). Przeprowadza się wówczas rozprawę celem wydania wyroku w sprawie legalności środka. Od wyroku wydanego w wyżej opisanych okolicznościach przysługuje natomiast apelacja.

W przypadku oddalenia wniosku w drodze postanowienia wierzyciel może wnieść natychmiastowy środek zaskarżenia (*sofortige Beschwerde*) w terminie dwóch tygodni od doręczenia. To samo ma zastosowanie w przypadku wydania postanowienia w sprawie zajęcia lub zatrzymania bądź nakazu tymczasowego, ale wierzyciel musi wówczas wnieść kaucję zabezpieczającą.

Ponadto dłużnik może złożyć wniosek o uchylenie postanowienia w sprawie zajęcia lub zatrzymania bądź nakazu tymczasowego, jeżeli wierzyciel nie wystąpił z roszczeniem w przewidzianym terminie (§ 926 kodeksu) lub w związku ze zmianą okoliczności (§ 927 kodeksu).

Jeżeli chodzi o rozporządzenie (UE) nr 655/2014, w § 953 i nast. kodeksu postępowania cywilnego przewidziano środki zaskarżenia w odniesieniu do wyroków wydanych w związku z nakazem zabezpieczenia na rachunku bankowym.

Ponadto § 945 tego kodeksu przewiduje spoczywający na stronie, na której korzyść wydano nakaz tymczasowy, obowiązek naprawienia szkody, jeżeli okaże się, że wydanie postanowienia w sprawie zajęcia lub nakazu tymczasowego było od początku niezasadne, lub jeżeli zarządzony środek zostanie uchylony na podstawie § 926 ust. 2 lub § 942 ust. 3 kodeksu.

■ Ostatnia aktualizacja: 04/11/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.